

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Υπολογιστές I

Εισαγωγή

Διδάσκοντες: **Αν. Καθ. Δ. Παπαγεωργίου,**
Αν. Καθ. Ε. Λοιδωρικής

Άδειες Χρήσης

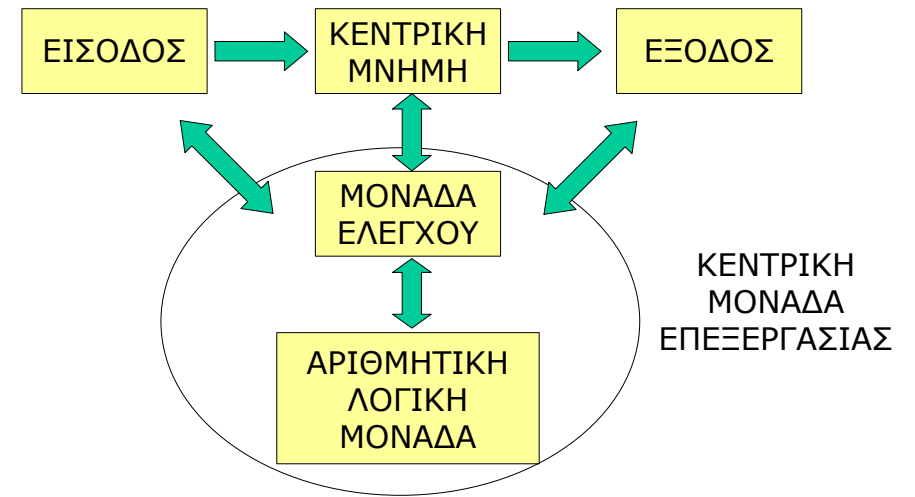
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

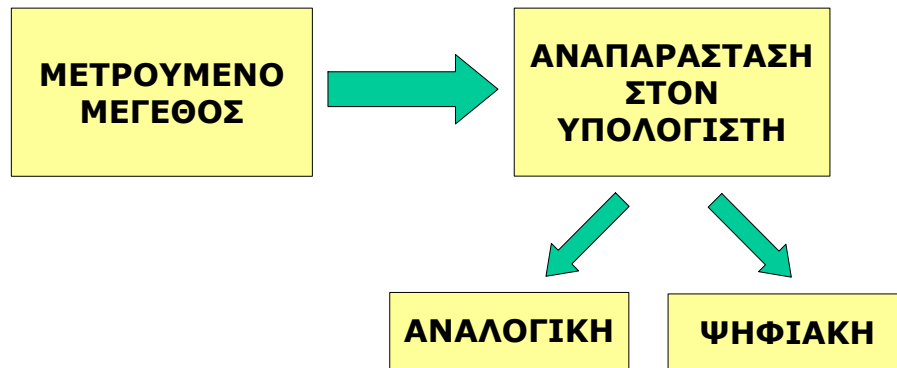
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ Ι

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Τα επιμέρους τμήματα

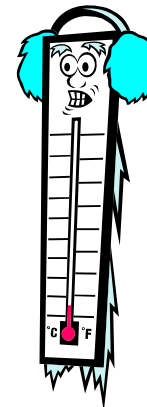

Αναπαράσταση μεγεθών

Αναλογική αναπαράσταση

Η αναπαράσταση του μεγέθους είναι απευθείας ανάλογη της αντίστοιχης μετρούμενης ποσότητας.

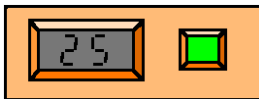
Π.Χ. ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟ ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΥ

Μπορούμε να διακρίνουμε θερμοκρασίες 25.1, 25.2, ... κλπ
ή
25.12, 25.14, ... κλπ
ανάλογα με τη διακριτική ικανότητα του οργάνου και την ικανότητα του παρατηρητή

Ψηφιακή αναπαράσταση

Η αναπαράσταση του μεγέθους παίρνει μόνο ορισμένες διακριτές τιμές.

Π.Χ. ΨΗΦΙΑΚΟ ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

Μπορούμε να διακρίνουμε θερμοκρασίες 23, 24, 25, ... κλπ. Μπορούν να απεικονιστούν το πολύ 100 θερμοκρασίες (ή 199 αν υπάρχει πρόσημο).

5

Οι σύγχρονοι ΗΥ είναι ψηφιακοί

Οι σύγχρονοι υπολογιστές είναι ψηφιακοί και χρησιμοποιούν το δυαδικό σύστημα αρίθμησης.

6

Το δυαδικό σύστημα αρίθμησης

- Χρησιμοποιούνται δύο ψηφία 0 1 (Δυαδικά ψηφία ή Bits)
- Όλοι οι αριθμοί κατασκευάζονται από τα δύο αυτά δυαδικά ψηφία
Πχ: 6 **110**
12 **1100**
- Το δυαδικό σύστημα επικράτησε λόγω της ευκολίας υλοποίησης από πλευράς υλικού.

7

Παράδειγμα

<u>Δεκ.</u>	<u>Δυαδ.</u>	<u>Δεκ.</u>	<u>Δυαδ.</u>
0	0000	8	1000
1	0001	9	1001
2	0010	10	1010
3	0011	11	1011
4	0100	12	1100
5	0101	13	1101
6	0110	14	1110
7	0111	15	1111

8

Μετατροπή δυαδικού σε δεκαδικό

Έστω δυαδικός ακέραιος: $a_n a_{n-1} \dots a_2 a_1 a_0$

Ο αντίστοιχος δεκαδικός είναι:

$$D = 2^n a_n + 2^{n-1} a_{n-1} + \dots + 2^2 a_2 + 2 a_1 + a_0 = \sum_{k=0}^n 2^k a_k$$

Πχ: 1100111

$$\begin{aligned} D &= 1 \times 2^6 + 1 \times 2^5 + 0 \times 2^4 + 0 \times 2^3 + 1 \times 2^2 + 1 \times 2^1 + 1 \times 2^0 \\ &= 103 \end{aligned}$$

Άλλα συστήματα αρίθμησης

Δεκαδικό: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Δυαδικό: 0 1

Οκταδικό: 0 1 2 3 4 5 6 7

Δεκαεξαδικό: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 A B C D E F

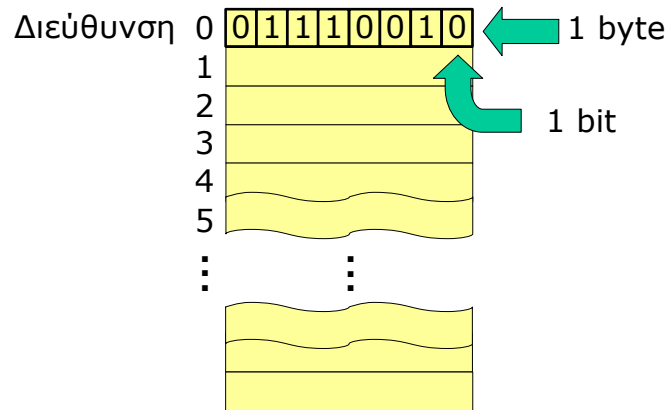
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ Ι

ΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΗΥ

Τι είναι η κεντρική μνήμη ;

- **Κεντρική μνήμη:** Αποθηκευτικός χώρος που υλοποιείται από ηλεκτρονικά κυκλώματα.
- Χρησιμοποιείται για την προσωρινή αποθήκευση προγραμμάτων και δεδομένων.
- Όλοι οι ΗΥ έχουν κεντρική μνήμη.

Κεντρική μνήμη - Ένα απλό μοντέλο

13

Πόσο μεγάλος χώρος είναι το 1 byte ;

Σε 1 byte μπορεί να αποθηκευτούν:

- Ένας χαρακτήρας (πχ. a,b,c, ...)
- Ένας μικρός ακέραιος αριθμός στην περιοχή 0...255 ή στην περιοχή -128...127

14

Μονάδες μέτρησης μνήμης

1 byte

1 Kb = 2^{10} b = 1024 b

1 Mb = 2^{20} b = 1024 x 1024 b = 1048576 b

1 Gb = 2^{30} b = 1024 x 1024 x 1024 b
= 1073741824 b

ΟΜΩΣ ΠΡΟΣΟΧΗ

1 Km = 1000 m

1 Kgr = 1000 gr

15

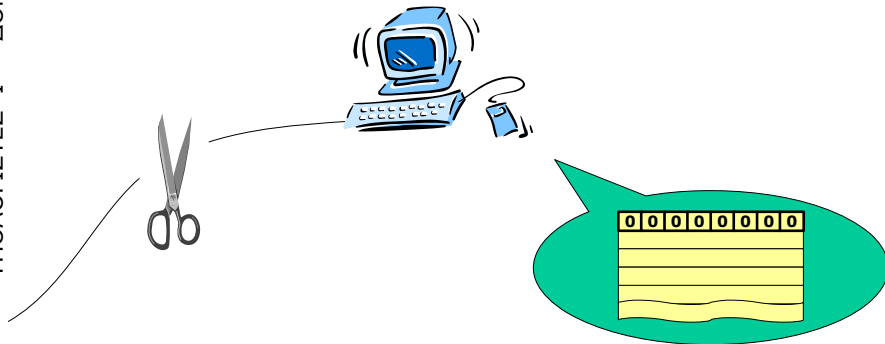
Τυπικές τιμές μνήμης

- 1 Gb ... 4 Gb** για προσωπικούς υπολογιστές
- 4 Gb ... 32 Gb** για εξυπηρετητές ομάδας
- 32 Gb ...** για πολυχρηστικά υπολογιστικά συστήματα υψηλών επιδόσεων

16

Τύποι μνήμης - Κατηγοριοποίηση

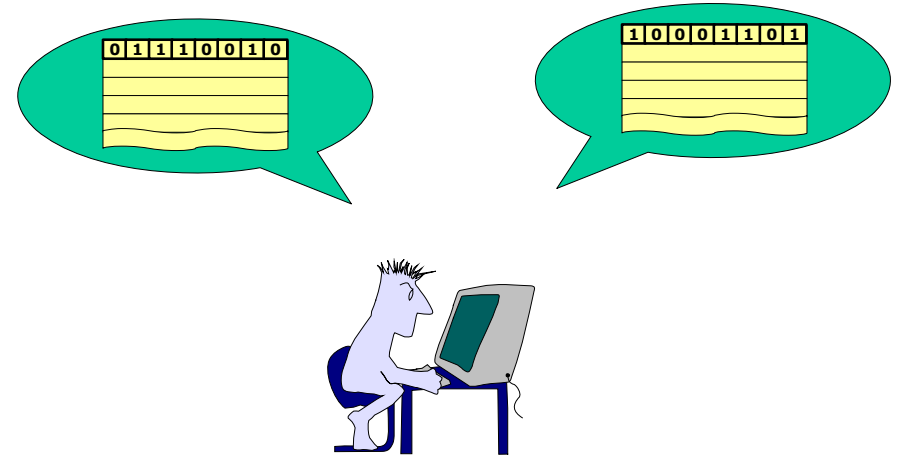
ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΠΗ ΠΑΡΟΧΗΣ
ΡΕΥΜΑΤΟΣ ;

17

Τύποι μνήμης - Κατηγοριοποίηση

ΜΠΟΡΕΙ Ο ΧΡΗΣΤΗΣ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ
ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ (π.χ. να αποθηκεύσει κάτι);

18

Τύποι μνήμης - RAM

RAM

RANDOM ACCESS MEMORY
ΜΝΗΜΗ ΤΥΧΑΙΑΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗΣ

- Τα περιεχόμενα διατηρούνται όσο υπάρχει παροχή ρεύματος.
- Τα περιεχόμενα μπορούν να τροποποιηθούν.
- Είναι ο κύριος τύπος μνήμης κάθε Η/Υ.
- Χρήση: προσωρινή αποθήκευση προγραμμάτων και δεδομένων.

19

Τύποι μνήμης - ROM

ROM

READ ONLY MEMORY
ΜΝΗΜΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΜΟΝΟ

- Τα περιεχόμενα διατηρούνται ακόμη και αν διακοπεί η παροχή ρεύματος.
- Τα περιεχόμενα δεν μπορούν να τροποποιηθούν.
- Χρήση: Βασικά προγράμματα εκκίνησης Η/Υ.

20

Τύποι μνήμης

Κάθε ΗΥ έχει και τα δύο είδη μνήμης

Τυπικές τιμές:

RAM: 1 Gb ... 4 Gb

ROM: μερικά Mb

Τύποι δεδομένων

Τι μπορεί να αποθηκευτεί στην κεντρική μνήμη ;
Τι μπορεί να επεξεργαστεί ο ΗΥ ;

Απλοί τύποι δεδομένων

- Χαρακτήρες
- Ακέραιοι αριθμοί
- Πραγματικοί αριθμοί

Σύνθετοι τύποι δεδομένων (προκύπτουν από τους απλούς τύπους)

- Σειρές χαρακτήρων - Κείμενο
- Μιγαδικοί αριθμοί
- Σύνθετες δομές από διαφορετικούς τύπους

Χαρακτήρες

- Ως χαρακτήρες νοούνται όλοι οι χαρακτήρες του πληκτρολογίου (αλφαβητικοί, αριθμητικά ψηφία, σύμβολα).
- Κεφαλαίοι-μικροί και Ελληνικοί-Λατινικοί είναι διαφορετικοί χαρακτήρες.
- Υπάρχουν 256 διαφορετικοί χαρακτήρες, εκ των οποίων ορισμένοι δεν υπάρχουν στο πληκτρολόγιο (μη εκτυπώσιμοι).
- Κάθε χαρακτήρας καταλαμβάνει 1 byte μνήμης.

Αντιστοιχία χαρακτήρων-ακεραίων

- Κάθε χαρακτήρας αντιστοιχίζεται με ένα ακέραιο αριθμό στην περιοχή 0...255
- Η αντιστοιχία εξαρτάται κατά κύριο λόγο από το λειτουργικό σύστημα του ΗΥ.
- Σε ευρεία χρήση είναι ο κώδικας ASCII ([American Standard Code for Information Interchange](#)) με επεκτάσεις για Ελληνικούς χαρακτήρες όπως έχουν καθοριστεί από τον ΕΛΟΤ.

Κώδικας ASCII

0-31	Μη εκτυπώσιμοι χαρακτήρες
48-57	Ψηφία 0...9
65-90	A...Z
97-122	a...z
128-	Ελληνικά

Κωδικοποίηση Unicode

- Η αναπαράσταση ενός χαρακτήρα με 1 μόνο byte αποδεικνύεται ανεπαρκής.
- Σε ευρεία χρήση είναι η κωδικοποίηση Unicode, όπου κάθε χαρακτήρας αναπαρίσταται με 2 bytes.
- Έτσι υπάρχει δυνατότητα για $2^{16} = 65536$ διαφορετικούς χαρακτήρες.

Ακέραιοι αριθμοί

- Συνήθως χρησιμοποιούνται 1, 2 ή 4 bytes για την αναπαράσταση ακέραιων αριθμών.
- Με 1 byte μπορούν να αναπαρασταθούν $2^8=256$ ακέραιοι αριθμοί (πχ. -128...127 ή 0...255).
- Με 2 bytes μπορούν να αναπαρασταθούν $2^{16}=65536$ ακέραιοι αριθμοί (-32768...32767 ή 0...65535).
- Με 4 bytes μπορούν να αναπαρασταθούν $2^{32}=4294967296$ ακέραιοι αριθμοί.

Πραγματικοί αριθμοί

- Χρησιμοποιούνται 4 (αριθμοί απλής ακρίβειας) ή 8 bytes (αριθμοί διπλής ακρίβειας) για την αναπαράσταση πραγματικών αριθμών.
- Η αναπαράσταση γίνεται στην **επιστημονική μορφή** με δεκαδικό μέρος και εκθέτη.
- Παράδειγμα: ο αριθμός 127.3561 αποθηκεύεται ως 1.273561×10^2
- Από τα 32 ή 64 bits ενός πραγματικού αριθμού ορισμένα χρησιμοποιούνται για το δεκαδικό μέρος και ορισμένα για τον εκθέτη του 10. Πχ. για αριθμούς απλής ακρίβειας:

Πρόσημο:	1 bit
Εκθέτης:	7 bits
Δεκαδικό μέρος:	24 bits

Πραγματικοί αριθμοί

- Οι πραγματικοί αριθμοί απλής ακρίβειας έχουν περίπου 7 σημαντικά ψηφία και κυμαίνονται στην περιοχή $-10^{38} \dots -10^{-38}$ $10^{-38} \dots 10^{38}$
- Μεταξύ $-10^{-38} \dots 10^{-38}$ με εξαίρεση το 0 δεν μπορούν να αναπαρασταθούν.
- Οι πραγματικοί αριθμοί διπλής ακρίβειας έχουν περίπου 15 σημαντικά ψηφία και κυμαίνονται στην περιοχή $-10^{300} \dots -10^{-300}$ $10^{-300} \dots 10^{300}$

29

Κεντρική Μονάδα Επεξεργασίας

Τι κάνει:

- Συνολικός έλεγχος ΗΥ
- Αριθμητικές και λογικές πράξεις
- Συγκρίσεις

Τι είναι:

- 1 ολοκληρωμένο κύκλωμα
- Δεκάδες εκατομμύρια ημιαγωγοί
- Χαμηλό κόστος

30

Πόσες διαφορετικές ΚΜΕ υπάρχουν ;

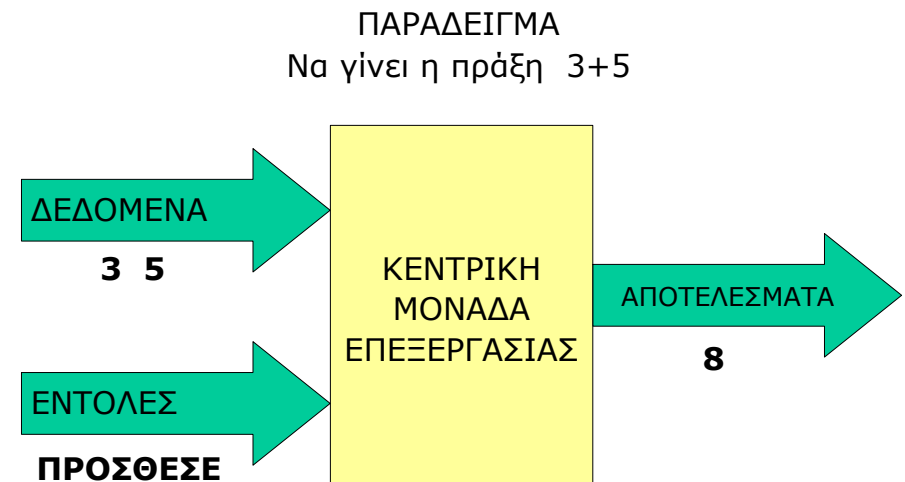
• INTEL	Pentium-Xeon
• AMD	Athlon-Opteron
• SUN	UltraSparc
• MIPS	R12000

Σε τι διαφέρουν:

- Εσωτερική αρχιτεκτονική
- Ρεπερτόριο εντολών

31

Τρόπος λειτουργίας

32

Η διαδικασία αναλυτικά

1. Πάρε τον πρώτο αριθμό από τη μνήμη
2. Πάρε τον δεύτερο αριθμό από τη μνήμη
3. Πρόσθεσε
4. Αποθήκευσε το αποτέλεσμα στη μνήμη

ΕΝΤΟΛΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

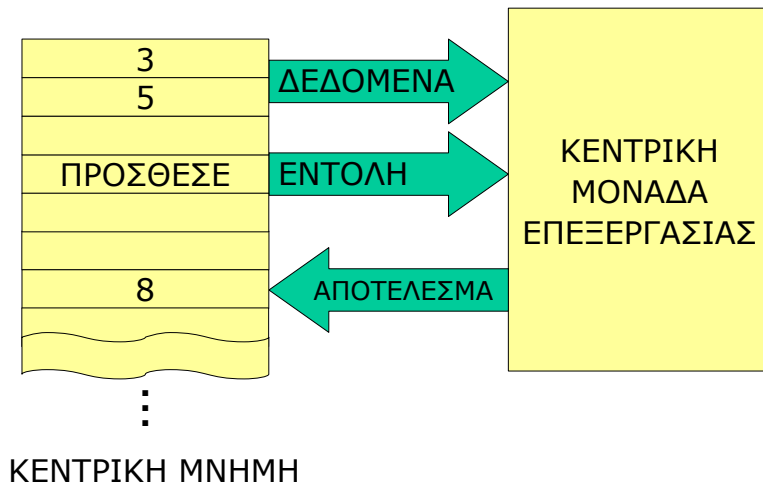
Ρεπερτόριο Εντολών ΚΜΕ

- 1) Πρόσθεσε, αφάιρεσε, πολ/σε, διαίρεσε
- 2) Σύγκρινε δύο αριθμούς
- 3) Πάρε αριθμούς από τη μνήμη
- 4) Αποθήκευσε αποτελέσματα στη μνήμη
... και πολλές άλλες

Κάθε εντολή ΚΜΕ αναπαρίσταται με ένα αριθμό. Πχ.

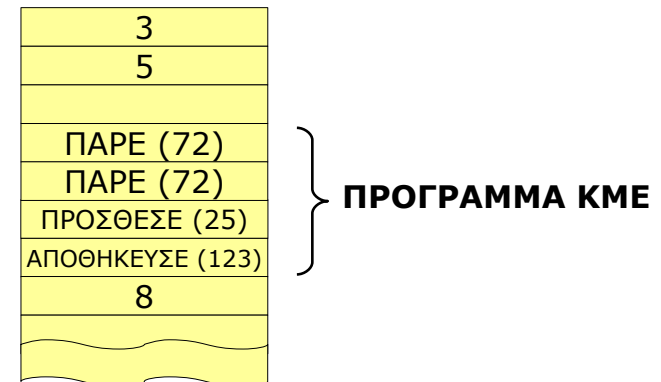
Πρόσθεσε	25
Αφαίρεσε	87
Αποθήκευσε	123
... κλπ	

Ο ρόλος της κεντρικής μνήμης

Αλληλουχία εντολών - Πρόγραμμα

- 1) Πάρε τον πρώτο αριθμό από τη μνήμη
- 2) Πάρε τον δεύτερο αριθμό από τη μνήμη
- 3) Πρόσθεσε
- 4) Αποθήκευσε το αποτέλεσμα στη μνήμη

Προγραμματισμός ΚΜΕ

- Επίπονος
- Απευθύνεται σε συγκεκριμένο τύπο ΚΜΕ
- Τυπικό μέγεθος προγράμματος ΚΜΕ: 1000000 εντολές

Γλώσσες προγραμματισμού υψηλού επιπέδου

37

Γλώσσες υψηλού επιπέδου

- Σύνολο από κανόνες για τη διατύπωση των προγραμμάτων πιο «ανθρώπινο» τρόπο.
- Κάθε γλώσσα προγραμματισμού υψηλού επιπέδου έχει το δικό της «αλφάβητο» και «συντακτικό».

38

Πόσες γλώσσες υπάρχουν ;

Fortran
Cobol
PL/I
Basic
Pascal
Lisp
C
C++
Java
Perl
Python
...

Κάθε γλώσσα έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε σχέση με τις άλλες

39

Παράδειγμα #1

Να κατασκευαστεί πρόγραμμα που θα εμφανίζει στην οθόνη τη φράση: Hello

Fortran:

```
PROGRAM SAMPLE
WRITE (*,*) 'HELLO'
END
```

Pascal:

```
PROGRAM SAMPLE;
BEGIN
    WRITELN ('HELLO')
END.
```

C:

```
#include <stdio.h>
main ()
{
    printf("Hello\n");
}
```

40

Παράδειγμα #2

Να κατασκευαστεί πρόγραμμα που θα υπολογίζει και θα εμφανίζει στην οθόνη το αποτέλεσμα της πράξης 3+5

Pascal:

```
PROGRAM ADD;
VAR K:INTEGER;
BEGIN
  K:=3+5;
  WRITELN (K)
END.
```

Fortran:

```
PROGRAM ADD
K = 3+5
WRITE (*,*) K
END
```

C:

```
#include <stdio.h>
main ()
{
  int k;
  k = 3+5;
  printf("%d\n",k);
}
```

Πλεονεκτήματα-Μειονεκτήματα

Πλεονεκτήματα

- Η γραφή - εκσαλμάτωση είναι πιο εύκολη
- Το πρόγραμμα είναι ευκολότερα αντιληπτό
- Το πρόγραμμα είναι μεταφύρσιμο

Μειονεκτήματα

- Το πρόγραμμα δεν μπορεί να εκτελεστεί απευθείας από την κεντρική μονάδα επεξεργασίας

Χρειάζεται μετατροπή σε εντολές ΚΜΕ

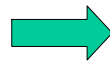
Διαδικασία μετάφρασης

Πηγαίος κώδικας Fortran

```
PROGRAM ADD
K = 3+5
WRITE (*,*) K
END
```


ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ

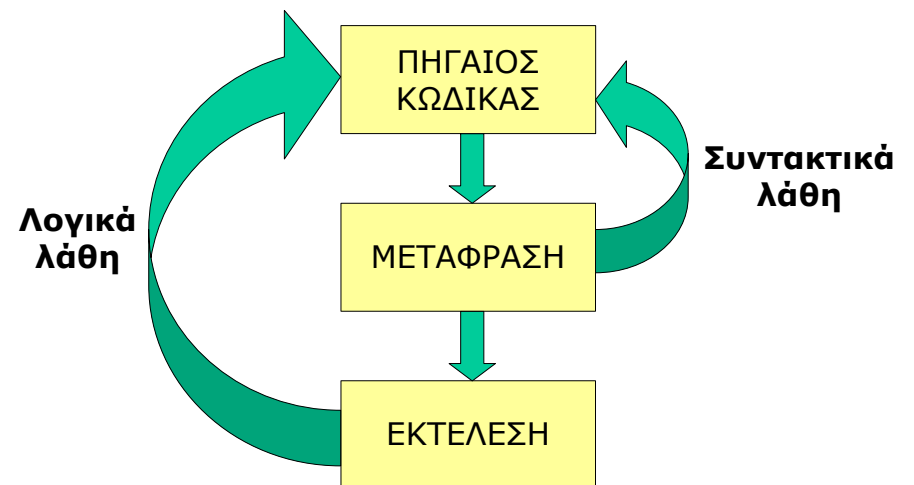
Εκτελέσιμο πρόγραμμα

```
72
34
48
123 } Εντολές ΚΜΕ
17
82
...
```

ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΜΟΝΑΔΑ
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κύκλος ανάπτυξης προγράμματος

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
Περίοδος προγραμματισμού 2007-2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Μίσια για το μέλλον
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση 1.0 διαθέσιμη εδώ.

<http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1154>.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Διδάσκοντες: Αν.
Καθ. Δ. Παπαγεωργίου, Αν. Καθ. Ε. Λοιδωρίκης.
«Υπολογιστές Ι. Εισαγωγή». Έκδοση: 1.0. Ιωάννινα
2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1154>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή, Διεθνής Έκδοση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη.

- [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>